

Gora v objemu Trente

Bavški Grintavec

Besedilo: Gorazd Gorišek

Bilo je na južnem, brezpotnem grebenu Bavškega Grintavca. Ker so prisojne strmali trentskega velikana na glasu kot zelo vroče, sva izbrala oblačen dan, ki pa je vendarle malo pretiraval z varovanjem pred soncem. Dež ali vsaj rahlo pršenje ni bilo daleč, zato sva nad Lemovjem taktično *cviknila* in namesto "navpičnih" trav izbrala lagoden sprehod čez planino Nad Sočo. Vreme se tudi v višjem nadstropju ni moglo odločiti, kaj bi.

Na prvi grebenski vršič Kol sva prilezla v rahlem pršenju, ki je močilo ravno toliko, da je vetru z druge strani ob pomoči kratkih sončnih prebliskov uspelo vse skupaj sproti posušiti. Ko se je višje pridružila še megla, pršenje pa pritajeno napredovalo v dež, je vrag vzel šalo, drugače povedano, fen ni več zadovoljivo deloval. Čez Muzce sva na Škodelo

priplezala bolj ali manj na trmo – in tudi bolj ali manj mokra.

Ne spomnim se več, ali je spodaj na Kolu kdo izmed naju omenil, da vse skupaj nima smisla, ker bo samo še slabše, a zgoraj sva bila zelo zadovoljna, da se je vreme pospešeno popravljalo. S Škodele do vrha nama je megla služila za "ograj", ko pa je nisva več potrebovala, se je dobrohotno

umaknila in odprla duri nebesni modrini. Na nasprotni strani Bavšice se je začela odpirati Loška stena, nato pa še ostali velikani Julijskih Alp. Čakal naju je še globok sestop v Sočo, a šlo je kar samo od sebe ...

Trentska "grinta"

Že res, da glavni igralec rubrike Z nami na pot v uradnem imenu "nosi"

Bavški Grintavec Foto: Dan Briški

dolino, ki leži zahodno pod njim (v literaturi najdemo tudi Veliki oziroma Rdeči Grintavec), a upravičeno bi se lahko imenoval tudi po dolini, za mnoge najlepši, v katero se stekajo vse ostale vode – Trenti. Resnici na ljubo v sušnih letnih časih v severnih nedrjih

Planina Zapotok

Besedilo tega odstavka bi lahko začel z "Bilo je nekoč ...". V Tumovih časih se je na planini paslo tudi več kot šeststo koz in ovac. Lese so zaprli konec šestdesetih let prejšnjega stoletja. Od nekdanje planine na gozdni meji, kjer izvira dober studenec, je namreč od treh staj ostala zgolj ena, pa še ta kljub popravilom nezadržno propada. Stavba je dolga leta nudila zatočišče predvsem plezalcem, saj nad planino kraljuje priljubljeno severno ostenje Srebrnjaka.

Bavškega Grintavca vode ni ravno v izobilju. Na začetku živahni potok ima zelo zgovorno ime Suhi potok, ki ga je zgodovinar Simon Rutar imenoval preprosto Trenta. Soča na robu Zapodna kmalu vse postavi na svoje mesto in veselo žubori proti Spodnji Trenti, kjer se nekajkrat skrjuje v ozka korita, na koncu doline pa se, obogate na s Koritnico, s katero pritečejo tudi vode iz Bavšice, umiri v Bovški kotlini.

Pregled območja

Bavški Grintavec premore dva mogočna grebena: severovzhodni in jugozahodni greben. Prvi, v katerem so Zapotoški vrh, 1941 m, Srebrnjak, 2100 m, Trentski Pelc, 2109 m, Plešivec, 2008 m, in Ušje, 1820 m, deli Zadnje

od Spodnje Trente, drugi, s katerega se z Bavškega Grintavca in njegovega malega soimenjaka, 2294 m, proti Bovški kotlini nizajo vrhovi Vrh Brda, 2152 m, Pri Banderi, 1974 m, Vrh Ovčje planje, 1965 m, in znani, iz Bovca kot markantna ostrica vidni Svinjak, 1653 m, pa loči Spodnjo Trento od Bavšice. Severni in južni greben sta krajša. Slednji se s Škodele, 2331 m, Grintavčeve vzhodne rame, preko Muzcev in Kola, 1924 m, spušča proti Lemovju, severnega pa je konec, še predno se dobro začne, do sedla Kanja, 2030 m, je namreč le kratek, vendar strm skok.

Nad omenjenim sedlom bode v oči divje raztreskani in s številnimi skalnatimi podobami ozaljšani greben

Planina Zapotok Foto: Gorazd Gorišek

Šmihelovca. Ostra škrbina ga deli na južni, višji vrh, 2118 m, in severni vrh, ki je slabih deset metrov nižji. Pod njim je preval Čez Lužo, 1986 m, eden tistih, ki so jih v davnnini uporabljali prebivalci dolin na obeh straneh. Nekoč je bila to glavna prometna žila med bavško in trentarsko stranjo, dandanes pa markirana pot vodi južneje čez Kanski preval, 2030 m. Nad Lužo se dviga Zagorelec, 2090 m, nato pa se začneja dolg greben, ki se čez Veliki Jelenk, 2117 m,

Spodnji slap na Suhem potoku Foto: Gorazd Gorišek

Slapovi na Suhem potoku

Ko se iz Zadnje Trente odpravljamo na Bavški Grintavec ali pa dolini pod trentskim velikanom pozornost namenimo ob kakšni drugi priložnosti, se zagotovo velja odpraviti do slapov, ki šumijo v zatrepu Zapodna, zgovorno imenovanem – V koncu. Slapov je na vodotoku, ki z imenom Suhi potok naznanja, da jih na njem pravzaprav ne bi smelo biti, precej, a so – razen spodnjega – bolj težko dostopni. Póti na Bavški Grintavec sledimo ob suhi strugi z obiljem voda do razcepa, kjer se označena pot na planino Zapotok požene kvišku, mi pa sledimo stezici ob vse živahnejšem potoku, ki nas pripelje v sotesko. Kmalu zaslišimo šumenje spodnjega, 12 metrov visokega slapu. Do zgornjih slapov, od katerih si najvišji z dobrimi 110 metri skupaj z Velikim Drsnikom na Fratarici podaja roko najvišjega slapu v Triglavskem narodnem parku, vodi po orografsko levem bregu skromna stezica. Dostop do spodnjega je enostaven, pot do zgornjih pa je primerna samo za izurjene. Slapovi so najlepši spomladi, ko se tali sneg, ali po obilnejšem deževju. Opozarjam, da ob visoki vodi tudi do spodnjega slapu ne bomo prišli suhi, zato moramo biti temu primerno obuti.

Lemovje

Vas, v kateri ni več stalnih prebivalcev, se sonči na prisojnih pobočjih nad Spodnjo Trento, slabo uro hoda nad vasjo Soča ob markirani poti na Bavški Grintavec. Nekatere hiše, zelo značilne za to območje, so še dobro ohranjene. Med travniki in pašniki, ki se vse bolj zaraščajo, lahko vidimo kamnite zidove oziroma *mire*. Zadnji ljudje so v vasi živeli pred dobrimi štiridesetimi leti. V starejši literaturi najdemo tudi zapisa Lemovlje in Lomovlje.

Lemovje, vas pod Bavškim Grintavcem, nima več stalnih prebivalcev. Foto: Jurij Senegačnik

Izurjeni gorniki bodo pozornost namenili vzhodnemu in južnemu grebenu, ki lahko s sestopom po navadnih poteh dodobra popestrita turo. Na vzhodni greben se povzpemo tako, da s planine Zapotok še nekaj časa sledimo markirani poti, nato pa krenemo v zatrep pod Sravnikom, 2140 m. Od grebena nas loči strm in krušljiv žleb (II), nato pa do vrha bolj poplezavamo, kot plezamo (I).

Na Bavški Grintavec iz vasi Soča
Foto: Jurij Senegačnik

Vzpon na Bavški Grintavec s sedla Kanja je zelo zahteven. Foto: Gorazd Gorišek

ter divji in težko dostopni skalni stolp Oltar, 2075 m, nadaljuje preko Skutnika, 2172 m, in Špičice, 2169 m, do Nizkega vrha, 2162 m. Severno od njega se začne greben Pelcev.

Kako na vrh?

Na Bavški Grintavec vodijo s treh strani označene poti. Pristop z juga je dokaj preprost, zahodna smer drži po markiranem, a nezavarovanem grebenu, severni pristop, ki vodi na vrh s sedla Kanja, pa sodi med najzahtevnejše zavarovane poti našega visokogorja. Pri slednji poti je na voljo tudi lažja različica.

Velika in Mala korita Soče

V bližini izhodišča južne poti na Bavški Grintavec si lahko z mostov oziroma brvi ogledamo zanimiva korita na Soči. Velika korita nad sotočjem Lepenjice in Soče so dolga 250 metrov in globoka do 15 metrov, Mala korita pri izlivu Vrsnika v Sočo so krajša (100 m) in do 6 metrov globoka, stene pa so ponekod samo slab meter narazen.

Južni greben je po zahtevnosti podoben vzhodnemu, le podlaga je nekaj časa drugačna (travnata), saj o krušljivem žlebu, ki brani pristop na Sravnik, ni niti sledu. No, da ne bo vse skupaj slišati čisto preveč lahkotno, moram dodati, da markacij ni, varoval prav tako ne, tudi krušljivi odseki se najdejo (čelada!) in mestoma je pod nogami kar spoštljiv prepad. Seveda vse to velja le v primeru, da se na greben povzpemo šele za Kravjo glavo, 1820 m, ter se čez Kol in Muzce povzpemo na Škodelo in proti levi do bližnjega vrha. Če se grebena lotimo

Planinsko učno središče Bavšica

Pod Bavškim Grintavcem stoji Planinsko učno središče (PUS), s katerim upravlja Mladinska komisija PZS. V njem se izobražujejo planinski vodniki, mentorji planinskih skupin, mladinski voditelji, varuhi gorske narave, markacisti, turni kolesarji, orientacisti in še kdo. V Bavšici potekajo tudi številni tabori planinskih društev. Dom oddajajo v najem pod pogojem, da bodo v njem potekale izobraževalne vsebine. Več o središču si lahko preberete na spletni strani <http://mk.pzs.si/pus/>.

Planinsko učno središče Bavšica

Foto: Gorazd Gorišek

Bavški Grintavec nad dolino Bavšica

Foto: Peter Strgar

niže, pred markirano prečnico, ki vodi proti planini Nad Sočo, nas pričakajo zelo strme trave, ki niso za vsakogar. Izbrati je treba pristop, ki smo mu kos.

Zakonec

Če sem že začel z doživetji na brezpotnem grebenu, bom z njim, tokrat vzhodnim, še končal. Krušljivi žleb, ki pripelje na Sravnik, je od daleč videti zelo strm, a tudi od blizu ni kaj dosti drugačen. Med sprehodom po prodišču Zapodna sva z radovednimi očmi zrla navzgor in v mislih risala svojo pot. V veličastnem zatrepu pod Sravnikom je ležalo še nekaj snega, a dostop do stene ni povzročal večjih težav. Žleb. Nezanesljivi oprimki, prav takšni stopi in še z vrha bi lahko priletel kakšen "žegen". Krušljive podrtije je kmalu zmanjkalo. Z vsakim metrom sva bila bliže soncu, svobodi. Plezanje po grebenu, kolikor ga je, je bilo eno samo uživanje. Z izjemo obvoza škrbine je šlo veskozi po vrhu. Za sestopom na sedlo Kanja je bilo dovolj volje in energije še za severna "podložnika" Bavškega Grintavca: Šmihelovec in Zagorelec. Vzpon na drugega ni zahteven, prvi pa nama je po vzponu na najvišjo točko za večerjo ponudil ostro škrbino, ki ga ločuje od nižjega severnega soseda. Malo sva se vrtela naokoli in našla skalni rogelj, skoraj okno. S pomočjo vrvi je šlo navzdol veliko lažje.

Vrhove na vzhodnem obzorju s Škraltico na čelu je obsijala večerna zarja, na zahodu pa so se Kaninske gore ovile v skrivnostne prosojne meglice ... Dodam le še to, da sva v mraku na bližnjici do planine Zapotok še malo pavalala po rušju. Ampak v kraljestvu Bavškega Grintavca je kljub kakšni praski zelo lepo. Odpravite se na pot tudi vi ...

INFORMACIJE

Dostop: Za vožnjo do izhodišč je prebivalcem iz osrednje Slovenije najbolj pri roki gorenjska avtocesta, ki jo zapustimo na izvozu Hrušica in se zapeljemo do Kranjske Gore. Če bomo turo začeli v Zadnji Trenti, se zapeljemo čez Vršič, pod Kugyjevim spomenikom zavijemo desno in se mimo Koče pri izviru Soče pripeljemo do parkirišča v bližini Florijeve domačije. Do izhodišča južne poti na goro se prav tako pripeljemo čez Vršič in cesti skozi Trento sledimo do vasi Soča. Če se na goro namenimo iz Bavšice, je v Kranjski Gori primerneje izbrati cesto čez Predel. Čez nekdanji mejni prehod Rateče se zapeljemo proti Trbižu, kjer zavijemo levo in se čez Predel ter skozi Log pod Mangartom pripeljemo do trdnjave Kluže. Tik pred njo je levi odcep ceste v Bavšico. Parkiramo v bližini Planinskega učnega središča.

Planinskih koč na strminah Bavškega Grintavca ni, zato moramo ture opraviti v enem dnevu. V dolini lahko prenočimo v Koči pri izviru Soče, 886 m, stalno odprta od maja do septembra,

aprila občasno, mobilni telefon 041 603 190. Če se na goro povzpemo iz smeri Jalovca, nam je na voljo Zavetišče pod Špičkom, 2064 m, odprto od julija do septembra, mobilni telefon 041 543 039. Edini še ohranjeni stan na planini Zapotok je lahko zgolj začasno zavetje pred neurjem.

Literatura: Tine Mihelič: Julijske Alpe. PZS, 2009.

Andrej Mašera: 55 zavarovanih plezalnih poti. Sidarta, 2011.

Andrej Stritar: Gore nad Sočo. Sidarta, 2006.

Andrej Stritar: 111 izletov v slovenskih gorah. Sidarta, 2006.

Stanko Klarin: Sto slovenskih vrhov. Prešernova družba, 1991.

Zemljevidi: Trenta, PZS, 1 : 25.000; Jalovec in Mangart, PZS, 1 : 25.000; Bovec – Trenta, Sidarta, 1 : 25.000; Triglavski narodni park, PZS, 1 : 50.000; Julijske Alpe, zahodni del, 1 : 50.000; Julijske Alpe, Sidarta, 1 : 50.000.

Pot iz vasi Soča vodi čez planino Nad Sočo. Foto: Jurij Senegačnik

Opise začenjamo z najlažjo, vendar hkrati najnapornejšo potjo na vrh. Bavški Grintavec se nad vasjo Soča dviguje tako visoko, da z lahkoto konkurira Triglavu nad Aljaževim domom. Napornost ture

lahko še poveča vročina v poletnem času. Na studenca nad Lemovjem se ne kaže preveč zanašati, zato je zelo priporočljivo zadostno količino tekočine nositi s seboj. Izurjeni gorniki, vajeni

lažjega plezanja (I, II), lahko turo popestrijo z vzponom po južnem grebenu. Nanj je z markirane poti priporočljivo kreniti šele na spodnjem robu kotanje v bližini vrha Kol.

Zahtevnost: Zahtevna označena pot.

Oprema: Običajna pohodniška oprema, v zgornjem delu priporočam čelado.

Nadmorska višina: 2347 m

Višina izhodišča: 490 m

Višinska razlika: 1860 m

Izhodišče: Vas Soča ob cesti Vršič–Bovec.

WGS84: 46,40414362, 13,71023151 Gorenjsko avtocesto zapustimo na izvozu Hrušica, se zapeljemo do Kranjske Gore in čez Vršič v Trento. Iz Nove Gorice sledimo Soči mimo Tolmina, Kobarida in Bovca. Za slednjim zavijemo desno v Trento.

Časi: Izhodišče–planina Nad Sočo 2.30 h

Planina Nad Sočo–Bavški Grintavec 2.30 h

Sestop 3 h

Skupaj 8–9 h

Sezona: Kopni letni časi. Poleti je na južnih pobočjih lahko zelo vroče. Najbolje se je na

goro povzpeli jeseni ali pozno spomladi.

Bavški Grintavec, 2347 m, iz Zadnje Trente

Iz Zadnje Trente dobršen del vzpona gledamo Bavški Grintavec pred seboj. Foto: Robert Logar

Če južni pristop na vrh velja za najlažjega, je severni najzahtevnejši. Že lažja različica, ki se izogne sedlu Kanja, ni od muh, težja pa sodi v sam vrh zavarovanih poti na dvatisočake pri nas. Obema potema je skupna tudi gornikom nič kaj prijazna krušljivost. Predvsem v zgornjem delu poti moramo biti

zelo previdni, da ne prožimo kamenja. Ker bomo turo opravili v enem dnevu, sta nujni dobra fizična pripravljenost in moč v rokah, saj je začetni, dobro zavarovani del poti nad sedlom Kanja zelo strm. Ob dobri vidljivosti bomo svoj cilj dobršen del vzpona gledali pred seboj.

Zahtevnost: Zelo zahtevna označena pot (PP 4).

Oprema: Običajna pohodniška oprema, čelada in samovarovalni komplet.

Nadmorska višina: 2347 m

Višina izhodišča: 960 m

Višinska razlika: 1400 m

Izhodišče: Florijeva domačija v Zadnji Trenti.

WGS84: 46,36974808, 13,62997836

Gorenjsko avtocesto zapustimo na izvozu Hrušica in se zapeljemo do Kranjske Gore in čez Vršič v Trento. Pod Kugyjevim spomenikom zavijemo desno h Koči pri izviro Soče. Do parkirišča pred zapornico je še 2 km makadamske ceste. Iz Nove Gorice sledimo Soči mimo Tolmina, Kobarida in Bovca. Za slednjim zavijemo desno v Trento, pod Kugyjevim spomenikom pa levo do izhodišča.

Koča: Koča pri izviro Soče, 886 m, mobilni telefon 041 603 190.

Časi: Izhodišče–planina Zapotok 2 h

Planina Zapotok–sedlo Kanja 2 h

Sedlo Kanja–Bavški Grintavec 1.30 h

Sestop 3–4 h

Skupaj 9–10 h

Sezona: Kopni letni časi.

Vodniki: Tine Mihelič: Julijske Alpe. PZS, 2009; Andrej Mašera: 55 zavarovanih plezalnih poti.

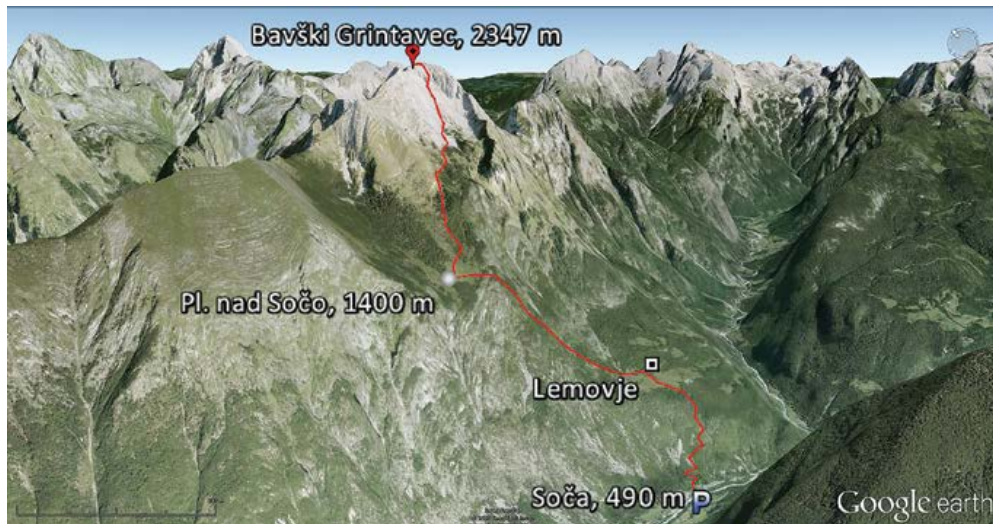

Vodnik: Tine Mihelič: Julijske Alpe. PZS, 2009.

Zemljevidi: Trenta, PZS, 1 : 25.000; Jalovec in Mangart, PZS, 1 : 25.000; Bovec – Trenta, Sidarta, 1 : 25.000.

Vzpon: S turo začnemo pri kapelici v vzhodnem delu vasi in se skozi gozd čez strmo stopnico povzpneemo do zapuščene vasice Lemovje. Višje dosežemo odprto dolinico z nezanesljivima studencema, nato pa se vzpenjamo skozi gozdni rezervat. Sledi dolga prečnica levo navzgor, ki nas pripelje na planino Nad Sočo, 1400 m, kjer stoji lovška kočica. Preden dosežemo planino, lahko stopimo na prepadni rob in globoko spodaj vzremo jutranje izhodišče.

Na planini se pot obrne iz zahodne v severovzhodno smer. Hodimo skozi redke macesnov gozd, pravcete nasade

rumene žarkaste košeničice in čez visoke trave (to dvoje velja predvsem za začetek poletja) ter po poti skozi rušje dosežemo kotanjo v zavetju južnega in zahodnega grebena gore. Na levi so

zanimivi skladi Malega Grintavca. Višje se trave vse bolj umikajo melišču, preko katerega dosežemo kamin. Skozenj se povzpneemo na strmo vršno pobočje, ki se unese šele na vrhu.

Sestop: Sestopimo po poti vzpona.

Gorazd Gorišek

Sidarta, 2011; Andrej Stritar: Gore nad Sočo. Sidarta, 2006; Andrej Stritar, 111 izletov v slovenskih gorah. Sidarta, 2006.

Zemljevidi: Trenta, PZS, 1 : 25.000; Jalovec in Mangart, PZS, 1 : 25.000; Bovec – Trenta, Sidarta, 1 : 25.000.

Vzpon: Mimo zapornice stopimo na makadamsko cesto ob obsežnem prodišču, ki ga kmalu prečimo in stopimo na udobno pot, po kateri se skozi gozd in čez nekaj suhih strug skoraj po ravnem napotimo proti zatrepu Zadnje Trente. Na označenem razpotju izberemo desno pot (naravnost slapovi), zopet prečimo prodišče in se začnemo vzpenjati. Pot nas pripelje do razpela, nato pa prečkamo nekaj strmih grap, kjer so nam v pomoč jeklenice. Višje dosežemo bukov gozd. Skozenj se zložno povzpneemo do planine Zapotok.

Nad planino se pot zopet strmeje vzpne. Po prečkanju struge zavijemo levo, nato pa

se proti desni skozi macesnov gozd bližamo Zapotoškemu vrhu, 1941 m, in prevalu Velika vrata, 1794 m. Ko stopimo iz gozda, se nam pokaže Bavški Grintavec, 2347 m. Čez rušnata in kamnita pobočja dosežemo razpotje težje in lažje poti. Po slednji se bomo vrnili. Zavijemo desno na težjo pot. Sprva

prečimo melišče, v nadaljevanju pa se čez drobljive skale strmo povzpneemo v škrbino v bližini sedla Kanja. S pomočjo varoval preplezamo zelo strmo, deloma celo previsno in močno izpostavljeno steno. Na rami (levo lažja pot) strmina popusti, žal pa se zelo poveča krušljivost, ki terja

vso previdnost. Skozi ozek preduh se povzpneemo na vršna pobočja. Strmina in izpostavljenost ne popuščata vse do vrha. **Sestop:** Sestopimo po poti vzpona.

Gorazd Gorišek